

มาตรา

■ บทนิยาม วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มาตรา 5

■ ผู้มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครอง มาตรา 12

■ เจ้าหน้าที่ที่ต้องห้ามทำการพิจารณาทางปกครอง มาตรา 13

■ คู่กรณี มาตรา 21

■ การพิจารณาทางปกครอง มาตรา 29

■ การโต้แย้งคำสั่ง มาตรา 30

■ แบบของคำสั่งทางปกครอง มาตรา 34

■ เหตุผลที่ต้องระบุในคำสั่งทางปกครอง มาตรา 37

■ ผลของคำสั่งทางปกครอง และการสิ้นผลของคำสั่ง

ทางปกครอง มาตรา 42

■ การแก้ไขคำสั่งทางปกครอง มาตรา 43

■ การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง มาตรา 44

■ ระยะเวลาในการเพิกถอนทางปกครอง มาตรา 49

■ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย มาตรา 50

■ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วย กฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์ มาตรา 51

■ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วย กฎหมายซึ่งไม่ได้ให้ประโยชน์ มาตรา 52

■ การยกเลิกคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการสร้างภาระ มาตรา 53

บทนิยาม วิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง มาตรา 5

มาตรา 5

“วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง หรือกฎ และรวมถึงการดำเนินการ ใดๆ ในทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้

ข้อควรพิจารณา

1. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง หมายถึง การเตรียม การและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง หรือ กฎ และรวมถึงการดำเนินการใดๆ ในทางปกครองภายหลังมี การออกคำสั่ง กางเกงในขอนแก่นเรา งานเที่ยว

2. ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทาง ปกครอง

หากมีกฎหมายเฉพาะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ปฏิบัติงานขององค์กร เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในการออกคำสั่ง ทาง ปกครองไว้อย่างไร เจ้าหน้าที่ก็จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายเฉพาะ นั้น เว้นแต่กรณีที่กฎหมายเฉพาะกำหนดหลักเกณฑ์ ดังกล่าวไว้มี ลักษณะที่ประกันความเป็นธรรมไว้ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทาง ปกครอง องค์กรหรือเจ้าหน้าที่ ฝ่ายปกครองจะใช้กฎหมายเฉพาะฉบับนั้นไม่ได้ แต่จะต้องนำ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองมาใช้บังคับแก่กรณี ดังกล่าว

กรณีศึกษา :

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 437/2551 การคำนวณ บำนาญนั้นเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิของ ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง และโดยที่ไม่มีกฎหมายใดกำหนด ขั้นตอนการอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้ โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องจึงต้อง อุทธรณ์โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้ออกคำสั่งซึ่งก็คือผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ภายในเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งคำสั่ง แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้มี หนังสืออุทธรณ์คำสั่งแต่อย่างใด จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงยังไม่มีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาล

ต่อ...

ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาความว่า แม้ผู้ฟ้องคดีมิได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่ง แต่ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อสอบถาม เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ทางโทรศัพท์ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติ บำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ ได้กำหนดไว้ว่าเมื่อได้แจ้งการคำนวณ บำเหน็จบำนาญให้ผู้มีสิทธิได้รับทราบล่วงหน้าสองปีแล้วให้ถือว่า การคำนวณนั้นเป็นอันเด็ดขาด จึงเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครองเอาไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ประกันความ เป็นธรรมมากกว่าที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองฯ นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคดีนี้จะ เป็นบรรทัดฐาน ที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมที่ศาลปกครองสามารถรับ คำฟ้องไว้พิจารณาได้

ต่อ...

ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาความว่า แม้ผู้ฟ้องคดีมิได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่ง แต่ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อสอบถาม เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ทางโทรศัพท์ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติ บำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ ได้กำหนดไว้ว่าเมื่อได้แจ้งการคำนวณ บำเหน็จบำนาญให้ผู้มีสิทธิได้รับทราบล่วงหน้าสองปีแล้วให้ถือว่า การคำนวณนั้นเป็นอันเด็ดขาด จึงเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครองเอาไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ประกันความ เป็นธรรมมากกว่าที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองฯ นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคดีนี้จะ เป็นบรรทัดฐาน ที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมที่ศาลปกครองสามารถรับ คำฟ้องไว้พิจารณาได้

ต่อ...

ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติ บำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ กำหนดไว้แต่เพียงระยะเวลาในการ อุทธรณ์ให้ดำเนินการภายในสองปีเท่านั้น แต่ไม่ได้กำหนดขั้นตอน ในการอุทธรณ์เอาไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีต้องอุทธรณ์โต้แย้ง คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 เป็นหนังสือ ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในพระ ราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ภายในระยะเวลาสองปี ดังกล่าวเสียก่อน จึงจะมีสิทธิฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีเพียงแค่ติดต่อ ทางโทรศัพท์นั้นมิใช่การอุทธรณ์การคำนวณบำนาญของผู้ฟ้องคดี แต่อย่างใด ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้อง “การณันชอบแล้ว จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

ผู้มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครอง มาตรา 12

มาตรา 12

คำสั่งทางปกครองจะต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น

ข้อควรพิจารณา

1) ผู้มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครอง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น

1.1 เจ้าหน้าที่ หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือ นิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครอง ของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของ รัฐหรือไม่ก็ตาม

- เจ้าหน้าที่ที่เป็นบุคคล เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

- เจ้าหน้าที่ที่เป็นคณะบุคคล เช่น สภา มหาวิทยาลัย สภานายความ

ต่อ...

1.2 การพิจารณาอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่มีอำนาจ ออกคำสั่งทางปกครองในระบบกฎหมายไทย

- ก. พิจารณาไปที่ตำแหน่งขององค์กรเจ้าหน้าที่ ฝ่ายปกครองเป็นสำคัญ
- ข. พิจารณาการใช้อำนาจภายในพื้นที่ของผู้ออก คำสั่งทางปกครอง
- ค. พิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองคนใดเป็น ผู้มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครอง

ต่อ...

2) หลักเกณฑ์เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง

2.1 เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองต้องเป็น เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครองเรื่องนั้น คำสั่ง ทางปกครองใดออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยฝ่าฝืนมาตรา 12 มีผลทำให้ คำสั่งทางปกครองนั้นเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

2.2 เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครอง ต้องมีความดำรงอยู่ในทางกฎหมายในเวลาที่จะออกคำสั่งนั้น และ ทำการออกคำสั่งทางปกครองโดยปฏิบัติตามหลักการดำเนินงานที่ กฎหมายกำหนด ถ้าคำสั่งนั้นออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ ซึ่ง มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น คำสั่งดังกล่าวถือว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะเป็นคำสั่งที่ฝ่าฝืนมาตรา 12

เจ้าหน้าที่ที่ต้องห้ามทำการพิจารณา ทางปกครอง มาตรา 13

มาตรา 13

เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้จะทำการพิจารณาทางปกครอง ไม่ได้

- (1) เป็นคู่กรณีเอง
- (2) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี
- (3) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือ ผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใดๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้อง นับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทาง แต่งงานนับได้เพียงสองชั้น
- (4) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือ ผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี
- (5) เป็นเจ้านี่หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของ คู่กรณี
- (6) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อควรพิจารณา

1. คำว่า คู่กรณี หรือเป็นคู่กรณีเอง ตามมาตรา 13 (1) แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หมายความว่า เป็นผู้ยื่นคำขอหรือคัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับ ของคำสั่งทางปกครองและผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทาง ปกครองเนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของ คำสั่งทางปกครองตามบทนิยามในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 20/2557)
2. เมื่อมีกรณีต้องด้วยมาตรา 13 หรือคู่กรณีคัดค้านว่า เจ้าหน้าที่เป็นบุคคลตามมาตรา 13 ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นหยุดการ พิจารณาเรื่องนั้นไว้ก่อน และแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้น หนึ่งทราบคำว่า ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่ง หมายความว่า รวมถึง ผู้ซึ่งกฎหมายกำหนดให้อำนาจกำกับหรือควบคุมดูแล สำหรับกรณีของเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาโดยตรง และนายก รัฐมนตรี สำหรับกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นรัฐมนตรี

ต่อ...

3. การกระทำใดๆ ของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำไปก่อนหยุด การพิจารณา ย่อมไม่เสียไป เว้นแต่เจ้าหน้าที่ที่เข้าปฏิบัติหน้าที่แทน ผู้ที่ถูกคัดค้าน จะเห็นว่าสมควรดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดเสียใหม่ ก็ได้ สภาฯ 4. กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้ล่าช้าไป จะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ หรือสิทธิของบุคคลจะเสียหาย โดยไม่มีทางแก้ไขได้ หรือไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่ และ คัดค้านได้ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ถูกคัดค้านพิจารณาเรื่องนั้นต่อไป

กรณีศึกษา

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 20/2557 เมื่อครั้ง ที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) (นาย ป.) ได้มีคำสั่งลงวันที่ 1 ตุลาคม 2547 เลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 ครั้งที่ 2 เพียง 0.5 ขั้นโดยประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการปฏิบัติงานให้ผู้ฟ้องคดีเพียงผลการประเมินเป็นที่ยอมรับได้ (179 คะแนน) ซึ่งอยู่ในกลุ่มระดับปกติถึงระดับดี (ร้อยละ 60 ถึง ร้อยละ 89) น้อยกว่าการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลใน การปฏิบัติงาน ครั้งที่ 1 ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับการประเมินอยู่ในระดับ ดีเด่น (185 คะแนน)การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้มีคำสั่งลงวันที่ 1 ตุลาคม 2547 แต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ข้าราชการระดับเขตพื้นที่การศึกษา และในวันเดียวกันนั้นก็ได้มีการ ประชุม ที่ประชุมมีมติ เห็นชอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ในฐานะผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปประเมินผลงานและคุณลักษณะการปฏิบัติงาน ของข้าราชการใน สถานศึกษาซึ่งเป็นสายงานการสอนที่มีผลการ ประเมินต่ำกว่าร้อยละ 90 หรือมีคะแนนไม่ถึง 180 คะแนนซึ่งไม่อยู่ในเกณฑ์เลื่อนขั้น เงินเดือน 1 ขั้นแต่ที่ประชุมเห็นว่าเป็นผู้มีผลการ ปฏิบัติงานดีเด่นจึงให้เลื่อนขั้นเงินเดือนแก่ข้าราชการครูกลุ่มดังกล่าว เกินกว่า 0.5 ขั้นได้ นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่ชอบด้วย กฎหมายจึงได้มีหนังสือร้องทุกข์ต่อประธานอนุกรรมการข้าราชการครู

ต่อ...

แต่ผู้ฟ้องคดียังไม่ทราบผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์จึงนำคดีมายื่น ฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 แก้ไขคำสั่งเลื่อนชั้นและระดับเงินเดือนข้าราชการ เฉพาะในส่วนของผู้ฟ้องคดีจากเดิมที่ได้รับ เงินเดือน 25,380 บาท เป็นเงิน 25,870 บาทและแก้ไขในส่วนที่ไม่ถูกต้อง พร้อมทั้งให้ชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากคำสั่งเลื่อนชั้น เงินเดือนที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิประโยชน์ด้านต่างๆ รวมเป็นเงิน 281,757.57 บาท ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้อง และ ให้ค่าธรรมเนียมตกเป็นพับผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวคดีมี ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยตามคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ดังนี้ คน (ว่าง กรณีผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (นาย ป.) เป็น คู่กรณีปรากฏตามคดีของศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 299 / 2547 คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 715/2547 คดีของศาล ปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1960/2550 คดีหมายเลขแดงที่ 1149 / 2552 และคดีหมายเลขดำที่ 115/2549 ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้แถลง ความเกี่ยวเนื่องของข้อเท็จจริงของคดีหมายเลขดำที่ 115/2549 กับ คดีหมายเลขดำที่ 685/2548 เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2552 ส่งผลให้มี ความไม่เป็นกลางในการออกคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีนั้น เห็นว่า คำว่า คู่กรณี หรือเป็นคู่กรณีเอง ตามมาตรา 13 (1) แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หมายความว่า เป็นผู้ยื่นคำขอหรือคัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองและผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณา ปกครองเนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของ คำสั่งทางปกครองตามบทนิยามในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการ ดังกล่าว

ต่อ...

ดังนั้นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (นาย ป.) จะเป็นคู่กรณีเค. จึงหมายถึงกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 เป็นผู้พิจารณาและออกคำสั่งเลื่อน
ชั้นเงินเดือนให้ตนเองมิได้มีความหมายว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 เป็นคู่กรณี ที่มีข้อพิพาทกับผู้ฟ้องคดี ดังที่ผู้ฟ้องคดีเข้าใจเพราะฉะนั้น
แม้ว่า ผู้ฟ้องคดีจะยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ต่อศาลปกครองหลายคดี ก็ได้ ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 เป็นคู่กรณีตามมาตรา 13 (1)
แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าวที่ต้องห้ามทำการพิจารณาทางปกครองในการออกคำสั่งเลื่อน ชั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด จน
กลบหาย ไปได้ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 57/2555 ผู้ถูก ฟ้องคดีที่ 1 ได้ทำสัญญารับการศึกษาระดับปริญญาตรี
หลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น หลักสูตร 3 ปี จากผู้ฟ้องคดี (องค์การบริหารส่วนตำบลโพน
เมือง) ตามสัญญาการ รับทุนองค์การบริหารส่วนตำบลโพนเมืองลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2549 แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ไม่ได้
ลงทะเบียนเรียนจึงพ้นสภาพจากการเป็น นักศึกษาและเป็นการประพฤติดิตสัญญา ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ 27
กุมภาพันธ์ 2552 ถึง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ให้ชดใช้ทุน จำนวน 99,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยปรับอีกสองเท่ารวมเป็นเงิน ทั้งสิ้น
297,000 บาท คืบให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้รับ หนังสือดังกล่าวแล้วแต่เพิกเฉย ไม่ชำระเงินคืบดังกล่าว ผู้ถูกฟ้อง

ต่อ...

คดีที่ 1 จึงต้องรับผิดชอบชำระเงินจำนวน 297,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย ในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระ เสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้ทำสัญญาจำนำประกัน ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2549 ให้ไว้แก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อผู้ถูก ฟ้องคดีที่ 1 เพิกเฉยไม่ชำระเงินคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ในฐานะผู้จำนำประกัน จึงต้องร่วมกันหรือแทนกันกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 รับผิดชอบใช้เงิน พร้อมดอกเบี้ยดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี 1 ใน กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 อุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 มีส่วน ได้เสียในการพิจารณา ผู้ได้รับ คัดเลือกให้ได้รับทุนการศึกษา นั้น เห็นว่า คณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกผู้รับทุนมีหน้าที่กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก ตัดสิน ปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและ อื่นๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดเลือกจนเสร็จสิ้น โดยไม่มีข้อห้าม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 เป็นประธาน คณะกรรมการดังกล่าว การที่ผู้ฟ้อง คดีโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 มีคำสั่งลงวันที่ 29 ธันวาคม 2548 แต่งตั้ง ตนเอง ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล โพนเมือง เป็นประธานกรรมการ และรองนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลโพนเมือง เป็นกรรมการ กับมี ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล โพนเมือง เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งเป็นคณะผู้บริหารของ ผู้ฟ้องคดี และมีความรู้ความสามารถ เพียงพอในการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการคัดเลือก และตัดสินปัญหาใดในการคัดเลือกได้โดยชอบ ประกอบกับผู้บริหารท้องถิ่นก็มีสิทธิ ได้รับทุนนี้เช่นกัน ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ 1 จึงเสนอตนเองเป็นผู้ขอรับทุนโดยไม่มีผู้มีคุณสมบัติรายอื่นอีก

ต่อ...

ที่จะขอรับทุนดังกล่าว จึงขอด้วยข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 6 และข้อ 7 ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ว่าด้วยการตั้งงบประมาณเพื่อให้ทุนการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ 16 กันยายน 2547 แต่อย่างไรก็ตาม ตามข้อ 2 ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2543) ออกตามความใน พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนดให้การดำเนินการ ของเจ้าหน้าที่กรณีการให้หรือไม่ให้รับทุนการศึกษาเป็นคำสั่งทาง ปกครอง ฉะนั้น การดำเนินการพิจารณาเพื่อให้หรือไม่ให้รับทุนการ ศึกษาดังกล่าวจึงต้องปฏิบัติตามมาตรา 13 แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เมื่อปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลโพนเมือง และประธาน กรรมการคัดเลือกผู้รับทุนการศึกษาของผู้ฟ้องคดีด้วย ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ 1 ได้เสนอตนเองเป็นผู้รับทุนการศึกษาของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้อง คดีที่ 1 จึงเป็นคู่กรณีผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่ง ทางปกครอง ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ทำการพิจารณาหรือร่วมพิจารณาคัดเลือกผู้รับทุน การศึกษาของผู้ฟ้องคดี และลงมติเห็นชอบให้ตนเองเป็นผู้รับทุน การศึกษา

ต่อ...

คำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ให้การทุนการศึกษาแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ตามมติของคณะกรรมการ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจาก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 เป็นผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องที่พิจารณา และขัดต่อ หลักความเป็นกลางตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และแม้ว่าคำสั่งพิพาทยังคงปรากฏเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้ฟ้องคดีต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่ง ทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองจึงไม่มีอำนาจที่จะ สั่งให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้ และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้ทำสัญญาการรับทุนองค์การบริหาร ส่วนตำบลโพนเมือง ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2549 กับผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ประพฤติผิด สัญญา โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้มีการบอกเลิกสัญญา ประกอบ กับคำสั่งทางปกครองที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ทุนการศึกษา นั้น เมื่อ ยังไม่มีคำสั่งเพิกถอนจึงไม่มีผลต่อความสมบูรณ์ของสัญญา สัญญา ดังกล่าวจึงไม่เป็นโมฆะ และยังคงใช้บังคับกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้

คู่กรณี มาตรา 21

มาตรา 21

บุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคล อาจเป็น คู่กรณีในการพิจารณาทางปกครองได้ตามขอบเขตที่ ของตนถูก
กระทบกระเทือน หรืออาจถูกกระทบกระเทือน

โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้

ข้อควรพิจารณา

1. บุคคลที่จะเป็นคู่กรณีในการพิจารณาทางปกครอง ได้แก่

ก. บุคคลธรรมดา

ข. คณะบุคคล

ค. นิติบุคคล

2. ต้องเป็นกรณีที่คู่กรณีนั้นถูกระงับกระเทือนหรือ อาจถูกระงับกระเทือนโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ตามขอบเขต ของตน ถูกระงับกระเทือน

กรณีศึกษา

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 453/2552 ผู้ฟ้องคดี (สมาคมพัฒนาผู้บริโภคไทย) ฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษา หรือคำสั่งให้เพิกถอนมติหรือคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี (คณะกรรมการ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ) ที่แต่งตั้งคณะกรรมการสถาบันคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคมและผู้อำนวยการสถาบันฯ เนื่องจากการแต่งตั้งไม่ชอบด้วย พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เพราะกลุ่มบุคคลบางส่วนเป็นคู่กรณีในการพิจารณา ทางปกครอง ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยว่า แม้ผู้ฟ้องคดีเป็น องค์กรที่มีสิทธิส่งตัวแทนเข้ารับการสรรหาเป็นคณะกรรมการสถาบันฯ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ส่งตัวแทนเข้ารับการสรรหาเป็นคณะกรรมการ สถาบันฯ และไม่ปรากฏว่าสมาชิกของผู้ฟ้องคดี ได้เข้าเสนอตัวเข้า รับการคัดเลือกผู้อำนวยการสถาบันฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับ ความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อน หรือเสียหายจาก การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้อง ไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ต่อ...

- ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า ไม่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงในส่วนที่ ศาลปกครองชั้นต้นกล่าวอ้างว่าผู้ฟ้องคดีเป็นองค์กรที่มีสิทธิส่งตัวแทน เข้ารับการสรรหาเป็นคณะกรรมการสถาบันฯ และเข้ารับการคัดเลือก เป็นผู้อำนวยการสถาบันฯ แต่ไม่ได้ส่งปรากฏอยู่ในสำนวนคดี จึงสันนิษฐานว่าศาลปกครองชั้นต้นอาจจะนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาจา พยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีในคดี อันเป็นการนำเอาข้อเท็จจริงนอกสำนวนคดีมาวินิจฉัยชี้ขาดคดี 5 ไม่ชอบด้วยข้อ 60 วรรคสอง (1)แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีได้ยก ขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์ แต่ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอัน เกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งศาลปกครองสูงสุด สามารถยกขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ตาม ข้อ 92 ประกอบกับข้อ 116 แห่งระเบียบฉบับเดียวกัน ดังนั้น คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา

ต่อ...

และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความของศาลปกครอง ชั้นต้น จึงเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง และใน ส่วนที่ว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง และถือว่ามีความผิดอันสมควรตาม ข้อ 112 วรรคหนึ่ง (1) และ (2) แห่งระเบียบฉบับดังกล่าว ศาล ปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวน คดีคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่ตามรูปคดี

การพิจารณาทางปกครอง มาตรา 29

มาตรา 29

เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาพยานหลักฐานที่ตนเห็นว่า จำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง ในการนี้ ให้รวมถึงการ ดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) แสวงหาพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง
- (2) รับฟังพยานหลักฐาน คำชี้แจง หรือความเห็นของคู่กรณีหรือของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ ที่คู่กรณีกล่าวอ้าง เว้นแต่เจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นการ กล่าวอ้างที่ไม่จำเป็นฟุ่มเฟือยหรือเพื่อประวิงเวลา
- (3) ขอข้อเท็จจริงหรือความเห็นจากคู่กรณี พยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ
- (4) ขอให้ผู้ครอบครองเอกสารส่งเอกสารที่ เกี่ยวข้อง
- (5) ออกไปตรวจสอบสถานที่

ต่อ...

คู่กรณีต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการ พิสูจน์ข้อเท็จจริง และมีหน้าที่แจ้งพยานหลักฐานที่ตน ทราบแก่
เจ้าหน้าที่

พยานหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่เจ้าหน้าที่เรียกมา ให้ถ้อยคำ หรือทำความเข้าใจมีสิทธิได้รับค่าป่วยการตาม หลักเกณฑ์
และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อควรพิจารณา

1. การพิจารณาทางปกครอง เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณา พยานหลักฐานที่เห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง
2. การพิจารณาของเจ้าหน้าที่รวมถึงการดำเนินการ แสวงหาพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานหลักฐาน คำชี้แจง ความเห็นของคู่กรณี
3. กรณีการพิจารณาทางปกครองต้องเรียกพยานหรือ ผู้เชี่ยวชาญ มาให้ถ้อยคำหรือทำความเข้าใจ พยานหรือผู้เชี่ยวชาญ มีสิทธิได้รับค่าป่วยการตามกฎหมาย

การโต้แย้ง มาตรา 30

มาตรา 30

ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิ ของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบ ข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดง พยานหลักฐานของตน

ต่อ...

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับในกรณี ดังต่อไปนี้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะเห็นสมควรปฏิบัติเป็น อย่างอื่น

- (1) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วน หากปล่อยไว้ให้นิ่นช้า ไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ
- (2) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือ กฎ กำหนดไว้ในการทำคำสั่งทางปกครองต้องล่าช้าออกไป
- (3) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ใน คำขอ คำให้การ หรือคำแถลง
- (4) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองว่าการให้โอกาส ดังกล่าว ไม่อาจกระทำได้
- (5) เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง (6) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ให้โอกาสตามวรรคหนึ่ง ถ้าจะ ก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ

ข้อควรพิจารณา

1) กรณีที่เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครอง จะต้องรับฟังคู่กรณี

1 คำสั่งทางปกครองนั้น อาจกระทบกระเทือนถึงสิทธิ หรือเสรีภาพของคู่กรณี โดยเฉพาะ เช่น

- การไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า
- การไม่อนุญาตให้ใบอนุญาตประกอบการสถาน ประกอบการ
- คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

2. ผู้มีสิทธิที่จะอ้างพยานหลักฐาน เช่น

- คู่กรณี - ผู้คัดค้านคำขอ
- ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการอนุญาตตามคำขอ

ต่อ...

3. สิทธิของคู่กรณีประกอบด้วยสิทธิ ดังนี้

3.1 สิทธิของคู่กรณีที่จะได้รับแจ้งข้อเท็จจริง ซึ่ง เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครองจะใช้เป็นเหตุผล ในการออกคำสั่งทางปกครอง คู่กรณีก็มีสิทธิที่จะเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ ต้องแจ้งข้อเท็จจริงให้ตนทราบ

3.2 สิทธิที่จะได้รับโอกาสโต้แย้งข้อเท็จจริงที่ได้รับ แจ้งจากเจ้าหน้าที่และแสดงหลักฐานสนับสนุนข้อโต้แย้ง

3.3 สิทธิที่จะขอตรวจดูเอกสารที่จำเป็นต้องรู้เพื่อการ โต้แย้งหรือชี้แจงป้องกันสิทธิของตน ตาม พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองฯ มาตรา **37** ได้บัญญัติรับรองไว้ว่า คู่กรณีมีสิทธิขอตรวจ ดูเอกสารที่จำเป็นต้องรู้เพื่อการ โต้แย้งหรือชี้แจงหรือป้องกันสิทธิของ ตนได้ แต่ถ้ายังไม่ได้ทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น คู่กรณีไม่มีสิทธิ ขอตรวจดูเอกสารอันเป็นต้นร่างคำวินิจฉัย

ต่อ...

3.4 สิทธิที่จะแต่งตั้งทนายความหรือที่ปรึกษา เพื่อช่วยเหลือตนในการโต้แย้งข้อเท็จจริงที่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาตรา 23 ได้บัญญัติ รับรองไว้ว่า ในการพิจารณาทางปกครองที่คู่กรณีต้องมาปรากฏตัว ต่อหน้าเจ้าหน้าที่ คู่กรณีมีสิทธินำทนายความหรือที่ปรึกษาของตน เข้ามาในการพิจารณาทางปกครองได้ แต่จำกัดเฉพาะที่คู่กรณี มาปรากฏตัวต่อหน้าเจ้าหน้าที่เท่านั้น

ต่อ...

2) กรณีที่เจ้าหน้าที่อาจออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ต้อง รับฟังคู่กรณีก่อน แม้ว่าคำสั่งนั้นจะกระทบสิทธิคู่กรณี เช่น

1. กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้เนิ่นช้าไป จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ เช่น โรงงานปล่อยสารพิษลงในแม่ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ประกอบการ หยุดประกอบกิจการโดยไม่ต้องรับฟังเจ้าของโรงงานก่อน

2 การรับฟังคู่กรณีก่อนจะทำให้การทำคำสั่งทาง ปกครองมีผลล่าช้าออกไป

ต่อ...

3. เป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การ คำแถลง

- ข้อเท็จจริงที่คู่ความได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การ คำแถลงอันเข้ากรณีเป็นข้อยกเว้นให้เจ้าหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครอง ได้โดยไม่ต้องรับฟังคู่กรณีก่อนตามมาตรา 30 วรรคสอง (3) นั้น ต้องเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการในการออกคำสั่งทาง ปกครองอันมีผลกระทบต่อผู้ถูกออกคำสั่ง แต่หากเป็นข้อเท็จจริงอื่น เช่น ผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรงกรณีไม่ยอมรับทราบ คำสั่งวิทยาลัยละทิ้งหน้าที่ราชการหน้าที่เวร และออกไปนอกสถาน ที่ราชการโดยไม่ได้รับอนุญาตผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบ แล้วว่าได้รับอนุญาตให้ลาเฉพาะวันที่ 5 มกราคม 2544 เป็น ข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั่นเองได้แสดงไว้ในคำขออนุญาตลากิจประกอบ บันทึกชี้แจง จึงไม่จำเป็นต้องให้โอกาสผู้ฟ้องคดีในการโต้แย้งและแสดง พยานหลักฐานของตน ซึ่งเป็นข้อยกเว้นตามมาตรา 30 วรรคสอง (3) แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แต่การที่ ผู้ฟ้องคดีทราบว่าได้รับอนุญาตให้ลาในวันที่ 5 มกราคม 2544

ต่อ...

เป็นการทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการขออนุญาตลาปฏิบัติงานในวันที่ 3-5 มกราคม 2544 เท่านั้น ไม่ได้เป็นการทราบข้อเท็จจริงการดำเนินการ ทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีในข้อหาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีโอกาสทราบ ว่าตนเองถูกดำเนินการทางวินัยและไม่มีโอกาสโต้แย้งแสดงพยาน หลักฐานในข้อหาดังกล่าว ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น (คำพิพากษาศาลปกครอง อ.217/2553)

4. เป็นมาตรการบังคับทางปกครอง

5. กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งได้แก่

- การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสั่งพักงาน หรือสั่งให้ออกจากงานไว้ก่อน หรือให้พ้นจากตำแหน่ง

ต่อ...

- แจ้งผลการสอบหรือวัดผลความรู้ความสามารถ ของบุคคล
- การไม่ออกหนังสือเดินทางสำหรับการเดินทาง ไปต่างประเทศ
- การไม่ตรวจลงตราหนังสือเดินทางของคน ต่างด้าว 2 ด้าน
- การไม่อนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตทำงาน ของคนต่างด้าว

3) คำสั่งทางปกครองที่จะออกมาเป็นคำสั่งที่ให้ประโยชน์ แก่คู่กรณี เช่น อนุญาตให้ประกอบกิจการ คำสั่งรับจดทะเบียน
เจ้าหน้าที่ไม่จำเป็นต้องรับฟังคู่กรณีก่อนออกคำสั่ง

กรณีศึกษา

คำพิพากษาศาลปกครอง อ. 235/2553 คดีนี้ปรากฏ ข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกฟ้องคดี (คณบดีคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม) ออกคำสั่งคณะวิทยาศาสตร์ ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2 ให้ผู้ฟ้องคดีงดสอนในวิชาฟิสิกส์อิเล็กทรอนิกส์ 2 และวิชาปฏิบัติการ ฟิสิกส์อิเล็กทรอนิกส์ 2 จากเหตุที่นิสิตที่เรียนในวิชาที่ผู้ฟ้องคดีเป็น อาจารย์ผู้สอนได้ร้องเรียน ขอให้เปลี่ยนอาจารย์ผู้สอนในวิชาที่ผู้ฟ้องคดี เป็นอาจารย์ผู้สอนดังกล่าว แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีรับว่าการออกคำสั่ง ให้ผู้ฟ้องคดีงดสอนทั้งสองวิชาดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจหน้าที่จัดการ วัตถุประสงค์และควบคุมมาตรฐานการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นอำนาจของคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ ตามมาตรา 31 (5) แห่ง พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2537 ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจใช้อำนาจในฐานะผู้บังคับบัญชาของ คณะหรือในฐานะประธานคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ ตามมาตรา 29 และมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อ ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีงดสอนได้โดยลำพัง แต่ภายหลังผู้ถูกฟ้องคดีได้ ดำเนินการตามมาตรา 41 วรรคหนึ่ง (4) แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 โดยทำการเสนอเรื่องการสั่งให้ ผู้ฟ้องคดีงดสอนต่อที่ประชุมคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์

ต่อ...

ในการประชุมเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2545 โดยที่ประชุมได้พิจารณา ให้ความเห็นชอบกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจ ออกคำสั่ง คณะวิทยาศาสตร์ ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2545 สั่งให้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองวิชาดังกล่าวได้

แต่โดยที่ พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2537 ไม่ได้ มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะออก คำสั่งให้ อาจารย์ทำการงดสอน ทำให้การพิจารณาว่า ผู้ถูกฟ้อง คดีดำเนินการออกคำสั่งงดสอนดังกล่าวเป็นไปตามขั้นตอนและ วิธีการที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ จึงต้องพิจารณาตามมาตรา 30 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดี จะมีคำสั่งให้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ได้จัดให้มีการประชุมขึ้น โดยมีผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้อง คดี หัวหน้าภาควิชาฟิสิกส์ อาจารย์อื่นในภาควิชาฟิสิกส์ รวมถึง นิสิต ที่เสนอข้อร้องเรียนเข้าร่วมการประชุม โดยที่ประชุมได้เปิดโอกาส ให้ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงข้อร้องเรียนและผู้ฟ้องคดี ก็เห็นด้วยกับข้อเสนอ ของนิสิตที่ให้ผู้ ฟ้องคดีออกจากการเป็นอาจารย์ผู้สอน จากข้อเท็จจริง ดังกล่าวเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบ ข้อเท็จจริงที่เป็นสาเหตุที่ผู้ ถูกฟ้องคดีต้องมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง รวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงข้อเท็จจริง อีกทั้งการที่ ผู้ฟ้องคดีเห็นพ้องด้วยกับข้อเสนอของนิสิต ที่ให้เปลี่ยนตัวผู้ฟ้องคดี ออกจากการเป็นอาจารย์ผู้สอนในสองวิชาดังกล่าว ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการตาม มาตรา 30 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูก ฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วย กฎหมาย แล้ว

แบบของคำสั่งทางปกครอง มาตรา 34

มาตรา 34

คำสั่งทางปกครองอาจทำเป็นหนังสือ หรือ วาจา หรือ โดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่นก็ได้ แต่ต้องมีข้อความหรือความหมายที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้

ข้อควรพิจารณา

1. คำสั่งทางปกครองโดยทั่วไปแล้ว เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง อาจทำเป็นหนังสือ หรือวาจา หรือโดยการสื่อความหมายในรูปแบบ อื่นก็ได้
2. คำสั่งทางปกครองต้องมีข้อความหรือความหมายที่ ชัดเจนเพียงพอที่ผู้รับคำสั่งทางปกครองจะเข้าใจได้
3. กรณีเป็นคำสั่งทางปกครองด้วยวาจา
 - ผู้รับคำสั่งอาจร้องขอให้ออกคำสั่งเป็นหนังสือภายใน 7 วัน นับแต่วันที่มิคำสั่งก็ได้ (มาตรา 35)
 - การยืนยันคำสั่งต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย
4. กรณีเป็นคำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือ
 - ต้องระบุวันเดือนปีที่ทำคำสั่ง - ระบุชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง - มีลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้น - ต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย

เหตุผลที่ต้องระบุไว้ในคำสั่ง ทางปกครอง มาตรา 37

มาตรา 37

คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือและการยืนยัน คำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือ ต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(1) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ (2) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง (3) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

นายกรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย อาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้คำสั่งทางปกครองกรณีหนึ่งกรณีใดต้องระบุเหตุผลไว้ในคำสั่งนั่นเอง หรือในเอกสารแนบท้ายคำสั่งนั้นก็ได้อ

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งไม่ใช่บังคับกับกรณีดังต่อไปนี้

- (1) เป็นกรณีที่มีผลตรงตามคำขอและไม่กระทบ สิทธิและหน้าที่ของบุคคลอื่น
- (2) เหตุผลนั้นเป็นที่รู้จักกันอยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องระบุ อีก
- (3) เป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับตาม มาตรา 32
- (4) เป็นการออกคำสั่งทางปกครองด้วยวาจาหรือ เป็นกรณีเร่งด่วน แต่ต้องให้เหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษรในเวลาอันควร หากผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งนั้นร้องขอ

ข้อควรพิจารณา

1. คำสั่งทางปกครองที่ผู้ออกคำสั่งต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ ด้วย ได้แก่

(1) บรรดาคำสั่งทางปกครองทั้งหลายที่ต้องทำเป็น หนังสือ หรือที่กฎหมายบัญญัติบังคับว่าต้องทำเป็นหนังสือ

(2) คำสั่งทางปกครองที่เจ้าหน้าที่มีการยืนยันคำสั่ง ทางปกครองเป็นหนังสือ

2. เหตุผลประกอบคำสั่งทางปกครองต้องประกอบด้วย

(1) ข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญ

(2) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง

(3) แสดงให้ปรากฏเหตุที่ต้องเลือกคำสั่งนั้น

ต่อ...

3. การจัดให้มีเหตุผล จะจัดไว้ในตัวคำสั่งหรือในเอกสาร แนบท้ายคำสั่งก็ได้

4. กรณีที่ออกคำสั่งโดยไม่จำเป็นต้องระบุเหตุผล

(1) เป็นกรณีที่มีผลตรงตามคำขอและไม่กระทบสิทธิ และหน้าที่ของบุคคลอื่น

(2) เป็นที่รู้จักกันอยู่แล้วจึงไม่จำเป็นต้องระบุอีก

(3) เป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับตามมาตรา 32

(4) เป็นการออกคำสั่งทางปกครองด้วยวาจาหรือเป็น กรณีเร่งด่วน

กรณีศึกษา

ฎ. 2095/2553 โจทก์บรรยายฟ้องว่า หนังสือแจ้งรายการ ประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินของจำเลยที่ 1 และ คำวินิจฉัยชี้ขาด คำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ของจำเลยที่ 2 ถึงที่ 7 ตาม หนังสือแจ้งผลการพิจารณาของ คณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้ พิจารณาการประเมินใหม่ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาตรา 37 วรรคหนึ่ง เนื่องจาก ไม่ปรากฏรายละเอียดและเหตุผลว่าโจทก์เสียภาษีไม่ถูกต้องแต่ อย่างใด ไม่มี ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญและเหตุผลตามที่ กฎหมายกำหนด ทั้งไม่เข้าหลักเกณฑ์ข้อยกเว้นที่จะไม่ต้องแสดง เหตุผลตาม มาตรา 37 วรรคสาม แต่จำเลยทั้งเจ็ดให้การต่อสู้ใน ปัญหานี้เพียงว่าหนังสือแจ้งรายการประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดิน ของ จำเลยที่ 1 และหนังสือแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการ พิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่มดังกล่าวมี รายการ

ผลของคำสั่งทางปกครองและการสิ้นสุด ของคำสั่งทางปกครอง มาตรา 42

มาตรา 42

คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้ยันต่อบุคคลตั้งแต่ ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป

คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการ เพิกถอนหรือสิ้นสุดลงโดยเงื่อนไขเวลาหรือโดยเหตุอื่น

เมื่อคำสั่งทางปกครองสิ้นสุดลง ให้เจ้าหน้าที่มี อำนาจเรียกผู้ซึ่งครอบครองเอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่ได้ จัดทำขึ้น เนื่องในการมีคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ซึ่งมี ข้อความหรือเครื่องหมายแสดงถึงการมีอยู่ของคำสั่ง ทางปกรองนั้น ให้ส่งคืนสิ่งนั้นหรือให้นำสิ่งของดังกล่าว อันเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้นั้นมาให้เจ้าหน้าที่จัดทำเครื่อง หมายแสดงการสิ้นสุดของ คำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้

ข้อควรพิจารณา

ผลของคำสั่งทางปกครองและการสิ้นผลของคำสั่งต่อผู้รับ คำสั่ง

1. คำสั่งดังกล่าวมีผลเป็นคำสั่งทางปกครองกับผู้รับคำสั่ง ทันที โดยไม่ต้องคำนึงว่าคำสั่งนั้นจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และมีผลในทางกฎหมายโดยไม่ได้แยกแยะว่าคำสั่งทางปกครองนั้นเป็น คำสั่งที่ชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย
2. คำสั่งทางปกครองนั้นมีผลใช้ยันต่อบุคคลผู้รับคำสั่ง นับแต่ได้รับแจ้งคำสั่ง หากยังไม่มีการแจ้งคำสั่งทางปกครอง คำสั่ง ทางปกครองย่อมไม่มีผลใช้ยันบุคคลนั้นได้ ซึ่งการแจ้งต้องเป็นการ แจ้งตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้

ต่อ...

3. คำสั่งทางปกครองที่ออกมานั้นย่อมมีผลตราบเท่าที่ยัง ไม่มีการเพิกถอน หรือสิ้นผลโดยเงื่อนไขเวลา หรือโดยเหตุอื่น เช่น นาย ก. ถูกเพิกถอนใบอนุญาตว่าความ ซึ่งคำสั่งดังกล่าวออกโดยไม่มีการ สอบสวน หรือแจ้งให้ นาย ก. ทราบ แม้นาย ก. จะเห็นว่าคำสั่งนั้น เป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่คำสั่งนั้นก็มีผล เป็น การเพิกถอนใบอนุญาตว่าความของนาย ก. ทันที แต่ก็เปิด โอกาสให้นาย ก. อุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งเพิกถอน ใบอนุญาตว่า ความของนาย ก. ซึ่งหากสภาพนายความเห็นว่าคำสั่งนั้นไม่ชอบ ก็ยกเลิกคำสั่งนั้น แต่หากสภาพ นายความยืนยันคำสั่งเดิม นาย ก. ไม่เห็นด้วย ก็ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองต่อไป

4. คำสั่งทางปกครองที่ผู้รับคำสั่งเห็นว่าไม่ชอบด้วย กฎหมาย แต่ผู้รับคำสั่งไม่ได้อุทธรณ์โต้แย้งจนล่วงเลย ระยะเวลา อุทธรณ์ คำสั่งดังกล่าวย่อมผูกพันผู้รับคำสั่งนั้น ไปตลอดตราบเท่าที่ ผู้มีอำนาจออกคำสั่งจะทำการยกเลิก เพิกถอนคำสั่งนั้นเอง

กรณีศึกษา

ฉ. 7003/2549 การส่งหนังสือแจ้งการประเมินโดยวิธีปิด หนังสือตามประมวลรัษฎากร มาตรา 8 จะต้องเป็นกรณีที่ ไม่พบ ผู้รับหรือ ไม่มีผู้รับแทน หากเป็นกรณีที่ปิดหนังสือแจ้งการประเมินทันที โดยปรากฏว่าไม่พบผู้รับหรือ ไม่มีผู้รับแทน การส่งหนังสือแจ้งการ ประเมินนั้นย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เจ้าพนักงานสรรพากรส่งหนังสือแจ้งการประเมินโดยวิธีปิด หนังสือทันที โดยไม่ปรากฏว่าเป็นกรณีที่ ไม่พบผู้รับหรือ ไม่มีผู้รับแทน การส่งหนังสือแจ้งการประเมินจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย หนังสือแจ้ง การประเมินภาษีเป็นคำสั่งทางปกครอง มีผลใช้บังคับต่อบุคคลตั้งแต่ ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 42 วรรคหนึ่ง เมื่อการส่งหนังสือ แจ้งการประเมินทั้งสองฉบับไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงถือไม่ได้ว่าโจทก์ ได้รับหนังสือแจ้งการประเมินภาษีและไม่อาจใช้ยื่นต่อ โจทก์ได้

ต่อ...

คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ 538/2548 สถานภาพการ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีของผู้คัดค้านถูกถอน และปริญญาบัตรที่ออกให้แก่ผู้คัดค้านได้ถูกยกเลิกตามประกาศ มหาวิทยาลัยแล้ว การถอนสภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษาและการ ยกเลิกปริญญาบัตรดังกล่าวย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอน หรือสิ้นผลลงโดยเรื่องเวลาหรือโดยเหตุอื่น ตามพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาตรา 42 วรรคสอง เมื่อไม่ ปรากฏว่าการถอนสถานภาพการเป็นผู้สำเร็จ การศึกษาและการยกเลิก ปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัย เป็นการกระทำที่ปราศจากอำนาจ หรือมิชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้ง มหาวิทยาลัยยังไม่ดำเนินการ อย่างไรก็ดี อันอาจมีผลให้การถอนสภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษาและ การยกเลิกปริญญาบัตรได้ ถูกเพิกถอนหรือสิ้นผลลง การเพิกถอน สถานภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษาและการยกเลิกปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยจึงยังมีผลอยู่ ผู้คัดค้านจึงไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้สำเร็จ การศึกษาปริญญาตรี

การแก้ไขคำสั่งทางปกครอง มาตรา 43

มาตรา 43

คำสั่งทางปกครองที่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือ ผิดหลงเล็กน้อยนั้น เจ้าหน้าที่อาจแก้ไขเพิ่มเติมได้เสมอ

ในการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองตาม วรรคหนึ่ง ให้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบตามควรแก่กรณี ในการนี้เจ้าหน้าที่อาจเรียกให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจัดส่งคำสั่ง ทางปกครอง เอกสาร หรือวัตถุอื่นใด ที่ได้จัดทำขึ้น เนื่องในการมีคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมาเพื่อการแก้ไข เพิ่มเติมได้

ข้อควรพิจารณา

1. คำสั่งทางปกครองที่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อย หรือผิดหลง เล็กน้อย เจ้าหน้าที่แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองนั้นได้โดยไม่จำกัด ระยะเวลา
2. ผู้ออกคำสั่งทางปกครองเห็นถึงความผิดพลาดหรือผิด หลงเล็กน้อย ย่อมมีสิทธิที่จะแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งนั้นเองได้โดยไม่ จำต้องมีผู้ร้องขอ
3. เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครอง เจ้าหน้าที่ ต้องแจ้งให้ผู้รับคำสั่งทราบ

การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง มาตรา 44

มาตรา 44

ภายใต้บังคับมาตรา 48 ในกรณีที่คำสั่งทาง ปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมาย กำหนดขั้นตอน อุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการ เฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้น โดยยื่น ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทาง ปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่ วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้ง และข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่ง ทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตาม มาตรา 56 วรรคหนึ่ง

ข้อควรพิจารณา

1. การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

หลัก คู่กรณีอุทธรณ์ได้ทุกคำสั่งที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่ง ทางปกครองดังกล่าว โดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว เช่น ผู้ฟ้องคดี ยื่นคำฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุด กิจการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เนื่องจาก เป็นกรณีที่ไม่มีความหมายกำหนดขึ้นตอนการอุทธรณ์คำสั่งไว้เป็น การเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องปฏิบัติตามมาตรา 44 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. 2539 คือ ต้องอุทธรณ์ คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ตนได้รับ แจ้งคำสั่ง แต่เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งโดยมิได้ระบุงกรณีนี้อาจ อุทธรณ์หรือโต้แย้ง

ต่อ...

การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้งและระยะเวลา สำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย จึงมีผลให้เป็นการขยายระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งคำสั่งดังกล่าว เป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่ง ตามนัยมาตรา 40 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน มิใช่มีผลให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิ ฟ้องคดีได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มิคำสั่ง โดยมิต้องอุทธรณ์ต่อ เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งดังที่ผู้ฟ้องคดีอ้างมาในคำอุทธรณ์แต่อย่างใด เมื่อ ผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดี แต่โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อประธานอนุกรรมการศาสนาและวัฒนธรรมซึ่งไม่ใช่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา 49 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ 250/2548)

ต่อ...

ยกเว้น

- เป็นคำสั่งที่ออกโดยรัฐมนตรี
- มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์คำสั่งภายใน ฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ

ต่อ...

2. วิธีการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

1. ให้อุทธรณ์คำสั่งทางปกครองโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง
2. ต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งภายใน 15 วัน นับแต่ได้รับ แจ้งคำสั่งดังกล่าว
3. ต้องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองโดยทำเป็นหนังสือ ระบุข้อโต้แย้ง และข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบ

3. ผลของการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

ต่อ...

หลัก ไม่เป็นการทะเลาะการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น ผู้รับคำสั่งยังคงต้องผูกพันกับคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ต่อไป

ยกเว้น มีการสั่งให้ทะเลาะการบังคับโดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้น

กรณีศึกษา

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด 410/2552 ผู้ฟ้องคดีสมัคร สอบคัดเลือกเข้าเป็นพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 4 (องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.)) ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป แต่ไม่ได้รับการคัดเลือกตามประกาศผล การสอบคัดเลือก ซึ่งมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 (ผู้อำนวยการองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย) เป็นผู้ลงนาม โดย ที่ประกาศผลการสอบคัดเลือกดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครอง ตาม มาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ซึ่ง พ.ร.บ. องค์การกระจายเสียง และแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 มิได้กำหนด ขั้นตอนการอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ผู้ฟ้องคดี จึงต้องอุทธรณ์คำสั่งข้างต้นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ตามมาตรา 44 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ต่อ...

เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่สามารถแสดงพยานหลักฐานที่ยืนยันว่าได้มีการ อุทธรณ์เป็นหนังสือต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (คณะกรรมการนโยบาย กระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย) แล้ว ประกอบ กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ก็ยืนยันว่า ยังมีได้รับหนังสืออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องและให้จำหน่ายคดีออก จากสารบบความ เนื่องจากผู้ฟ้องคดียังมิได้ดำเนินการตามขั้นตอน ที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา 42 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้ง ศาล ปกครองฯ แม้ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ค้นพบสำเนาหนังสือร้องเรียน ดังกล่าว และได้แนบมาพร้อมกับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาล ปกครองชั้นต้น โดยไม่ปรากฏว่ามีเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ลงลายมือชื่อรับไว้หรือมีหลักฐานอื่นยืนยันได้ว่า ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่น หนังสือร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 กรณีจึงไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ก่อนที่จะนำ คดีมาฟ้องต่อศาล ปกครองแล้ว ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี ไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออก จากสารบบความจึงชอบแล้ว

ระยะเวลาในการเพิกถอนทางปกครอง มาตรา 49

มาตรา 49

เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจ เพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 51 มาตรา 52 และมาตรา 53 ไม่ว่าจะพ้นขึ้นตอนการ กำหนดให้อุทธรณ์หรือให้โต้แย้งตามกฎหมายนี้หรือ กฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็น การให้ประโยชน์ ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รู้ ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่คำสั่ง ทางปกครองจะได้ทำขึ้นเพราะการแสดงความอันเป็น เท็จหรือปกปิด ข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง หรือการ ข่มขู่ หรือการชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อื่นใดที่มีขอบด้วย กฎหมาย

ข้อควรพิจารณา

1) คำสั่งทางปกครองดังต่อไปนี้อาจถูกเพิกถอนได้

1 คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็น การให้เงินหรือให้ทรัพย์สิน หรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ ตาม มาตรา 51

2 คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งไม่ได้ ให้ประโยชน์เป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ที่แบ่งแยกได้ ตาม มาตรา 52

3. คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งไม่เป็น การให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครอง อาจถูกเพิกถอนทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ตามมาตรา 53

ต่อ...

2) ผู้มีอำนาจเพิกถอน ได้แก่

ก. เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง

ข. ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่นั้น

3) การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ย่อมเพิกถอน ได้ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดอุทธรณ์หรือให้โต้แย้งตามกฎหมาย นี้ หรือกฎหมายอื่น แต่การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะ เป็นการให้ประโยชน์ เช่น การให้ทุนการศึกษา เช่นนี้ต้องกระทำ ภายใน 90 วัน นับแต่รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น

กรณีศึกษา

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 463/2549 คำฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้แต่งตั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ 4 เป็นคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด และได้วินิจฉัยสั่งการเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2543 เห็นชอบตามมติและ ข้อเสนอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ถึงที่ 6 ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการโดย ประมาทเลินเล่อต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน และมีคำสั่งการ และหนังสือแจ้งเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2544 และวันที่ 19 มกราคม 2544 ตามลำดับ ตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 7 ถึงที่ 15 ซึ่งเป็น คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบแห่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ธนาคารออมสินเป็นเงิน 375 ล้านบาท เป็นการ ไม่ถูกต้องเลือกปฏิบัติ และใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบ จึงเป็นคดีพิพาทตาม มาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ คำสั่ง การดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีจะเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ก็ต้องดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

ต่อ...

ที่กำหนดไว้ในส่วน ที่ 6 การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง มาตรา 49 ถึงมาตรา 53 แห่ง พระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งในคดีนี้ ไม่ปรากฏว่า ได้มีการเพิกถอน คำสั่งดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายข้างต้นแต่ อย่างไรก็ดี ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้อง คดีที่ 1 มีคำสั่งการเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2547 เห็นชอบกับคณะทำงานพิจารณากรณีธนาคารออมสินซื้อหุ้น (แม่หุ้น) ของ ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ที่สรุปว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำการและปฏิบัติหน้าที่ราชการโดย ประมาท เลินเล่อ และได้วินิจฉัยว่าความสัมพันธ์ระหว่างกรณีที่ ผู้ฟ้องคดีได้อนุมัติซื้อหุ้น และความเสียหายที่ธนาคารออมสินได้รับ จากการปิดกิจการของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ขาดจากกัน การกระทำของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นละเมิด เนื่องจากไม่ครบ องค์ประกอบแห่งการกระทำอันเป็นละเมิด

ต่อ...

ผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำการ อนุมัติซื้อหุ้นไปโดยประมาทเลินเล่อและไม่เป็นการกระทำละเมิด และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ให้สำนักงานปลัดกระทรวงการคลังแจ้งคำสั่ง ข้างต้นให้ธนาคารออมสินและผู้เกี่ยวข้องทราบก็เป็นเพียงการสั่ง การให้สำนักงานปลัดกระทรวงการคลังดำเนินการตามข้อ 18 ของ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มิได้เป็นการ เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2543 วันที่ 11 มกราคม 2544 และวันที่ 19 มกราคม 2544 แต่อย่างไร นอกจากนี่ยังปรากฏว่า เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2547 ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้มีคำสั่งเพิ่มเติมให้ส่งความเห็นของคณะทำงานพิจารณากรณี ธนาคารออมสินซื้อหุ้น (แม่หุ้น) ของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ให้ธนาคารออมสินทราบและให้คณะกรรมการ ธนาคารออมสินพิจารณาจากคำสั่งดังกล่าว จะเห็นได้ว่าหากผู้ถูก ฟ้องคดีที่ 1 ประสงค์ที่จะเพิกถอนคำสั่งเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2543

ต่อ...

วันที่ 11 มกราคม 2544 และวันที่ 19 มกราคม 2544 ก็คง ไม่มีคำสั่งในวันที่ 4 มีนาคม 2547 อีก หรือไม่ก็อาจมีคำสั่งไปะ ธนาคารออมสินให้ดำเนินการถอนฟ้องคดีที่ธนาคารออมสินเป็นโจ ฟ้องผู้ฟ้องคดีเป็นจำเลยต่อศาลแพ่ง เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2554 ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เนื่องจาก เห็นว่าการกระทำอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สิ้นสุด ลงแล้ว และคดีไม่เป็นประ โยชน์แก่การที่ศาลจะพิจารณาพิพากษา และกำหนดคำบังคับต่อไปนั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย จึงมีคำสั่งกลับคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นที่ให้จำหน่ายคดีออกจาก สารบบความและให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณา ต่อไปตามรูปคดี

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย มาตรา 50

มาตรา 50

คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อาร ถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะให้มีผลย้อนหลัง หรือไม่
ย้อนหลัง หรือมีผลไปในอนาคตไปถึงขณะ ขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ แต่ถ้าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งเป็น การให้ประโยชน์แก่
ผู้รับ การเพิกถอนต้องเป็นไปตาม บทบัญญัติมาตรา 51 และมาตรา 52

ข้อควรพิจารณา

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

1. เป็นกรณีการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วย กฎหมาย

2. เป็นการออกคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในสาระสำคัญ

3. ผลของการเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

1. ให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันออกคำสั่งหรือมีผลใน อนาคต

2. ให้มีผลขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดก็ได้ถือเป็น อำนาจดุลพินิจ

3. กรณีเป็นการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย แต่เป็นคำสั่งที่ให้ประโยชน์กับ

ผู้รับ ให้พิจารณาถึง ความสุจริตของผู้รับตามหลักในมาตรา 51, 52

กรณีศึกษา

ฎ. 2755/2545 ตาม พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาตรา 4 บัญญัติว่า “พระราชบัญญัตินี้มีให้ใช้บังคับ แก่ (3) การพิจารณาของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีในงานทาง นโยบายโดยตรง” ซึ่งงานทางนโยบายโดยตรงนั้น แม้ไม่มี กฎหมาย บัญญัติไว้โดยเฉพาะ แต่เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 5 งานทางนโยบาย ของนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี คือ งานในส่วนที่เป็นการกำหนดทิศทางหรือ การพิจารณาสั่งการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย ในการบริหารราชการ แผ่นดินหาใช่งานที่มีลักษณะเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ ของทางราชการตามปกติไม่ การ ที่จำเลยที่ 1 ในฐานะรัฐมนตรีว่า การกระทรวงมหาดไทย ผู้รักษาการตาม พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ใช้อำนาจที่ตนมีอยู่ ตาม มาตรา 16 ไม่อนุญาตให้โจทก์เข้ามา ในราชอาณาจักร จึงไม่ใช่การปฏิบัติงานทางนโยบายโดยตรง

ต่อ...

ตาม พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาตรา 4 (3) อีกทั้งไม่ใช่งานเกี่ยวกับราชการทหารหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ทางยุทธการร่วมกับทหารในการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในประเทศตาม มาตรา 4 (7) แต่เป็นการพิจารณาและออกคำสั่งทางปกครองตาม บทบัญญัติของกฎหมายซึ่งไม่ต้องด้วยข้อยกเว้นตาม มาตรา 4 (3) และ (7) ของ พ.ร.บ. ดังกล่าว และต้องอยู่ภายใต้บังคับของ มาตรา 30 เมื่อจำเลยที่ 1 พิจารณาและออกคำสั่งไม่อนุญาตให้ โจทก์ซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้พำนักอยู่ในประเทศไทย เข้ามาในราชอาณาจักร โดยไม่ได้ให้โอกาสโจทก์ทราบข้อเท็จจริงก่อน และไม่ให้โอกาสโจทก์โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานเพื่อหักล้างข้อมูล

ที่จำเลยที่ 1 อาศัยเป็นเหตุในการออกคำสั่งดังกล่าว การพิจารณา และออกคำสั่งของจำเลยที่ 1 จึงไม่เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย และอาจถูกเพิกถอนเสียได้ ตาม พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 50

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วย กฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์

มาตรา 51

มาตรา 51

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วย กฎหมายซึ่งเป็นการให้เงินหรือให้ทรัพย์สินหรือให้ ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ให้คำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริต ของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้น กับประโยชน์สาธารณะประกอบกัน 11 A4 ความเชื่อโดยสุจริตตามวรรคหนึ่ง จะได้รับความคุ้มครอง ต่อเมื่อผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ใช้ประโยชน์อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองหรือได้ดำเนินการเกี่ยวกับ ทรัพย์สินไปแล้วโดยไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้หรือการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ผู้นั้นต้องเสียหายเกินควรแก่กรณี

ในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้รับคำสั่งทางปกครองจะอ้าง ความเชื่อโดยสุจริตไม่ได้

ต่อ...

- (1) ผู้นั้นได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิด ข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง หรือข่มขู่ หรือชักจูงใจ โดยการให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์อื่นใดที่มีชอบด้วย กฎหมาย
- (2) ผู้นั้นได้ให้ข้อความซึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ในสาระสำคัญ
- (3) ผู้นั้นได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของ คำสั่งทางปกครองในขณะที่ได้รับคำสั่งทางปกครองหรือการ ไม่รู้นั้น เป็นไปโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ต่อ...

ในกรณีที่เพิกถอนโดยให้มีผลย้อนหลัง การคืนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ที่ผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ไป ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยถ้าเมื่อใด ผู้รับคำสั่งทางปกครองได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของคำสั่งทางปกครองหรือควรได้รู้เช่นนั้น หากผู้นั้นมิได้ ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้ถือว่าผู้นั้นตกอยู่ในฐานะไม่สุจริตตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป และในกรณีตามวรรคสาม ผู้นั้นต้องรับผิดชอบในการคืนเงิน ทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์ที่ได้รับไปเต็มจำนวน

ข้อควรพิจารณา

1) คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อาจถูก เพิกถอนทั้งหมดหรือแต่บางส่วน แต่กรณีเป็นคำสั่งทางปกครองซึ่ง เป็นการให้เงินหรือทรัพย์สิน หรือให้ประโยชน์ ให้พิจารณาถึงความ เชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์จากคำสั่งทางปกครองนั้น

2) กรณีที่เป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นการให้เงิน หรือ ทรัพย์สิน หรือให้ประโยชน์ เช่น

- คำสั่งให้ทุนการศึกษา
- คำสั่งอนุมัติให้เบิกเงินค่าเช่า

ต่อ...

3) การได้รับความคุ้มครองของผู้รับคำสั่งทางปกครอง ซึ่งเป็นการให้เงิน หรือทรัพย์สิน หรือให้ประโยชน์ต้องเป็นกรณี ดังนี้

1. ได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินไปแล้ว
2. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่อาจกระทำได้
3. การเปลี่ยนแปลงคำสั่งทำให้ผู้นั้นต้องเสียหาย เกินควรแก่กรณี

ต่อ...

4. คำสั่งทางปกครองที่ผู้รับประโยชน์จะอ้างความเชื่อ โดยสุจริตไม่ได้

4.1 ผู้ที่ได้รับคำสั่งทางปกครองนั้นได้กระทำการ ดังนี้

- ปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง

- ข่มขู่หรือจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือให้ ประโยชน์อื่นใดที่มีขอบด้วยกฎหมายกับองค์กรหรือเจ้าหน้าที่ฝ่าย ปกครองเพื่อให้ได้รับคำสั่งทางปกครองอันไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น

ต่อ...

4.2 ผู้ที่ได้รับคำสั่งทางปกครองได้ให้ข้อความซึ่ง ไม่ถูกต้องหรือครบถ้วนในสาระสำคัญ เช่น ผู้จะได้รับทุนการศึกษา ต้องเป็นผู้ที่เรียนดีแต่ยากจน แต่ปรากฏว่าผู้รับคำสั่งทางปกครองคือ ได้รับทุนนั้นเป็นผู้เรียนดีแต่ไม่ยากจน โดยได้ให้ข้อความไม่ตรง ต่อความเป็นจริง เป็นต้น

4.3 ผู้นั้นได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของ คำสั่งทางปกครอง

ต่อ...

5. ผลของการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย ในกรณีต้องคืนเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์

5.1 กรณีผู้รับคำสั่งทางปกครองสุจริต ผล ให้ คืนเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์ โดยนำบทบัญญัติว่า ด้วยลาภ มิควรได้ใน ป.พ.พ. มาใช้บังคับโดยอนุโลม

5.2 กรณีผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่สุจริตหรือไม่ อาจจะอ้างความเชื่อโดยสุจริต ผล ให้คืนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ ที่ได้รับไปเต็มจำนวน

ต่อ...

6. ระยะเวลาในการเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ลักษณะเป็นการให้ประโยชน์

6.1 ภายใน 90 วัน นับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้ เพิกถอนคำสั่งนั้น

6.2 ระยะเวลา 90 วัน ไม่ใช่บังคับในกรณีดังต่อไปนี้

ก. คำสั่งทางปกครองได้ทำขึ้นเพราะการ แสดงข้อความอันเป็นเท็จ

ข. คำสั่งทางปกครองได้ทำขึ้นเพราะมีการ ปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง

ค. คำสั่งทางปกครองนั้นได้ทำขึ้นเพราะการ ข่มขู่ หรือชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีขอบ ด้วยกฎหมาย

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งไม่ได้ ให้ประโยชน์ มาตรา 52

มาตรา 52

คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่อยู่ในบังคับของมาตรา 51 อาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนได้ แต่ผู้ได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนคำสั่ง ทางปกครองดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหาย เนื่องจากความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่ง ทางปกครองได้ และให้นำความในมาตรา 51 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ต้อง ร้องขอค่าทดแทนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่ได้รับ แจ้งให้ทราบถึงการเพิกถอนนั้น

ค่าทดแทนความเสียหายตามมาตรานี้จะต้องไม่สูง กว่าประโยชน์ที่ผู้นั้นอาจได้รับ หากคำสั่งทางปกครองดังกล่าวไม่ถูกเพิกถอน

ข้อควรพิจารณา

1. คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งไม่ได้เป็น การให้เงิน หรือให้ทรัพย์สิน หรือให้ประโยชน์ที่แบ่งได้ เช่น คำสั่ง บรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการ, การออกใบอนุญาตต่างๆ, คำสั่ง อนุญาตให้แปลงสัญชาติ เล็กในอนและลดจาก มี ราคา
2. การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา 52 อาจ เป็นการถูกเพิกถอนทั้งหมด หรือบางส่วนก็ได้ แสง
3. กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนคำสั่งทาง ปกครองเชื่อโดยสุจริต ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครอง โดย ได้ใช้ประโยชน์อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองหรือได้ดำเนินการเกี่ยวกับ ทรัพย์สินไปแล้ว ผู้นั้นมีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหาย จาก การถูกเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ แต่ต้อง ร้องขอภายใน 180 วัน นับแต่ได้รับแจ้งให้ทราบถึงการเพิกถอน ซึ่งค่าทดแทนความเสียหายจะต้องไม่สูงกว่าประโยชน์ที่ผู้นั้นได้รับ หากว่าคำสั่งนั้นไม่มีการถูกเพิกถอน
4. กรณีผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่สุจริต หรือไม่อาจอ้าง ความสุจริตตามมาตรา 57 วรรคสาม ได้ ผู้รับคำสั่งนั้นไม่มีสิทธิรับ ค่าทดแทน

กรณีศึกษา

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 275/2552 ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ 1 (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี) ออกประกาศมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เรื่อง การคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตฯ โดยระบุจำนวนนักศึกษาที่จะรับเข้า ศึกษาจำนวนรวม 48 คน และได้ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาฯ จำนวน 48 คน และผู้ได้รับคัดเลือกสำรองอีกจำนวน 49 คน ซึ่งปรากฏชื่อผู้ฟ้องคดีที่ 9 ที่ 10 และที่ 11 อยู่ด้วย ต่อมาผู้ถูก ฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 ได้ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตร แพทยศาสตรบัณฑิตฯ ฉบับใหม่ จำนวน 70 คน และได้ประกาศ รายชื่อผู้ได้รับคัดเลือกสำรองอีกจำนวน 24 คน โดยปรากฏรายชื่อ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามอยู่ในลำดับสำรองดังกล่าวด้วย ประกาศรายชื่อผู้มี สิทธิเข้าศึกษาฯ ฉบับใหม่ ย่อมมีผลเป็นการเพิกถอนประกาศเรื่อง เดียวกันฉบับเดิม โดยที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาฯ ฉบับเดิม ที่กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นผู้ได้รับคัดเลือกสำรองเป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นการให้ประโยชน์ในลักษณะอื่นที่มีใช้การให้เงิน

ต่อ...

หรือให้ทรัพย์สิน หรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ และข้อเท็จจริง ได้ความว่า ภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 ประกาศ รายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาฯ ฉบับเดิม ได้มีนักเรียนและผู้ปกครอง ร้องเรียนขอให้มีการตรวจสอบการประมวลผลคะแนนของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนปีการศึกษา 2548 เนื่องจากการคำนวณคะแนนของผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ก่อนปีการศึกษา 2548 กับผู้ที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 6 มีการคิดคะแนนต่างระบบกัน ประกอบกับสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติได้แก้ไขคะแนน **O-NET** และ **A-NET** ดังนั้น ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาฯ ฉบับเดิม จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง ที่ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริง ที่ไม่ถูกต้องในสาระสำคัญ เป็นคำสั่ง ทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 จึงมี อำนาจตามกฎหมายที่จะเพิกถอนได้ ตามมาตรา 50 แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ต่อ...

โดยต้องเพิกถอนภายใน เก้าสิบวันนับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งนั้น คือ นับแต่ วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รู้ว่ามี การคำนวณคะแนนของผู้ที่สำเร็จการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนปีการศึกษา 2548 ผิดพลาด ตาม มาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยการเพิกถอนต้องคำนึง ถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับ ประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่ง ทางปกครองตาม มาตรา 52 วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา 51 แห่ง พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว แม้จะไม่ปรากฏอย่างชัดแจ้งว่าผู้ถูกฟ้อง คดีที่ 1 และที่ 2 ได้ออกประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตร แพทยศาสตรบัณฑิตฯ ฉบับเดิมเมื่อใด แต่โดยที่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 ได้ออกประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสอบสัมภาษณ์ฯ เมื่อ วันที่ 1 พฤษภาคม 2549 จึงเชื่อได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 ได้ ออกประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตฯ

ต่อ...

ฉบับเดิม หลังวันที่ 1 พฤษภาคม 2549 และเมื่อปรากฏว่าต้อง ฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 ได้ออกประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษา ฉบับใหม่ เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2549 จึงฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ - และที่ 2 เพิกถอนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาฯ ฉบับเดิม ภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนประกาศดังกล่าว และการเพิกถอนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาฯ ฉบับเดิมที่ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แล้วออกประกาศฉบับใหม่เป็นการกระทำ เพื่อประโยชน์สาธารณะ ทั้งผู้มีชื่อในประกาศ รายชื่อผู้มีสิทธิเข้า ศึกษาฯ ฉบับเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ฟ้องคดีทั้งสามซึ่งถือได้ว่า เป็นผู้รับประโยชน์จากประกาศฉบับเดิมก็ ยังมีได้รายงานตัวและยื่น ยืนยันสิทธิเข้าศึกษาตามประกาศฉบับเดิม อันจะทำให้ต้องถือว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้ใช้ประโยชน์อัน เกิดจากประกาศฉบับเดิมแต่ อย่างไรก็ดี การเพิกถอนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาฉบับเดิม จึงไม่ต้องคำนึงถึงความเชื่อโดย สุจริตของผู้รับประโยชน์จากประกาศ ฉบับดังกล่าว ในความคงอยู่ของประกาศฉบับดังกล่าว ดังนั้น การ เพิกถอนประกาศ รายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาฉบับเดิม ย่อมเป็นการ กระทำที่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 49 และมาตรา 52 วรรคหนึ่ง

ต่อ...

ประกอบกับมาตรา 57 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ข้างต้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่เรียกผู้ฟ้องคดีทั้งสามเข้าศึกษา ตามประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาฯ ฉบับเดิม ที่สิ้นผลบังคับ ไปแล้ว จึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้อง ปฏิบัติ นอกจากนั้นประกาศคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาฯ ได้ระบุ จำนวนนักศึกษาที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 จะรับเข้าศึกษาหลัก สูตรแพทยศาสตรบัณฑิตได้จำนวน 48 คน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย ของกระทรวงสาธารณสุขตามโครงการ **Mega Project** ผู้ที่มี รายชื่อในประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาฯ ฉบับใหม่ ที่มีจำนวน 70 คน แท้จริงแล้วตั้งแต่ลำดับที่ 49 ถึงลำดับที่ 70 เป็นผู้ได้รับเลือก ในลำดับสำรอง โดยเป็นลำดับสำรองที่ 1 ถึงที่ 22 ส่วนผู้ฟ้องคดี ทั้งสามแท้ที่จริงแล้วเป็นผู้ได้รับคัดเลือกในลำดับสำรองที่ 23 ที่ 28 และที่ 39 ตามลำดับ และเมื่อปรากฏว่ามีผู้สละสิทธิจำนวน 21 คน

ต่อ...

จึงต้องเลื่อนผู้มีรายชื่อในประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาฯ ฉบับใหม่ ในลำดับที่ 49 ไปจนถึงลำดับที่ 69 ขึ้นแทนที่ผู้สละสิทธิดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ไม่ได้เรียก ผู้ฟ้องคดีทั้งสามซึ่งมีรายชื่ออยู่ในลำดับสำรองตามประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาฯ ฉบับใหม่ ให้มารายงานตัวแทนที่ผู้สละสิทธิ จึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ 4 (เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา) ไม่ดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 เรียกให้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามมารายงานตัวเพื่อเข้ารับการศึกษาก็ไม่เป็นการ ละเลยต่อหน้าที่เช่นกัน

การยกเลิกคำสั่งทางปกครองที่ ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการ สร้างภาระ มาตรา 53

มาตรา 53

คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งไม่เป็น การให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครอง อาจถูก เพิกถอน
ทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ เพิกถอนหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่ กำหนดได้ เว้นแต่เป็น
กรณีที่ต้องทำคำสั่งทางปกครอง ที่มีเนื้อหาทำนองเดียวกันนั้นอีก หรือเป็นกรณีที่การ เพิกถอนไม่อาจกระทำได้เพราะเหตุ
อื่น ทั้งนี้ ให้คำนึงถึง ประโยชน์ของบุคคลภายนอก ประกอบด้วย

ต่อ...

คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครองอาจถูกเพิกถอนทั้งหมด หรือบางส่วน โดยให้มีผลตั้งแต่ขณะที่เพิกถอนหรือมีผล ในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ เฉพาะ เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้

- (1) มีกฎหมายกำหนดให้เพิกถอนได้ หรือมี ข้อสงวนสิทธิให้เพิกถอนได้ในคำสั่งทางปกครองนั่นเอง
- (2) คำสั่งทางปกครองนั้นมีข้อกำหนดให้ผู้รับ ประโยชน์ต้องปฏิบัติ แต่ไม่มีการปฏิบัติภายในเวลาที่ กำหนด

ต่อ...

- (3) ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหากมีข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เช่นนี้ในขณะที่ทำ คำสั่งทางปกครองแล้ว เจ้าหน้าที่คงจะไม่ทำคำสั่งทาง ปกครองนั้น และหากไม่เพิกถอนจะก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อประโยชน์ สาธารณะได้
- (4) บทกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหากมีบท กฎหมายเช่นนี้ในขณะที่ทำคำสั่งทางปกครองแล้วเจ้าหน้าที่ คงจะไม่ทำ คำสั่งทางปกครองนั้น แต่การเพิกถอนในกรณี นี้ ให้กระทำได้เท่าที่ผู้รับประโยชน์ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือยังไม่ได้รับ ประโยชน์ตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว และหากไม่เพิกถอนจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อ ประโยชน์สาธารณะได้
- (5) อาจเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อ ประโยชน์สาธารณะหรือต่อประชาชนอันจำเป็นต้อง ป้องกันหรือขจัดเหตุ ดังกล่าว

ต่อ...

ในกรณีที่มีการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเพ เหตุตามวรรคสอง (3) (4) และ (5) ผู้ได้รับประโยชน์ สิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหาย อันเกิดจากความเชื่อ โดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองได้ และให้นำมาตรา 52 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็น การให้เงิน หรือให้ทรัพย์สิน หรือให้ประโยชน์ที่อาจ แบ่งแยกได้ อาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยให้ มีผลย้อนหลัง หรือไม่มีผลย้อนหลัง หรือมีผลในอนาคต ไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) มิได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติล่าช้าในอันที่จะดำเนิน การให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง กติกา
- (2) ผู้ได้รับประโยชน์มิได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติล่าช้า ในอันที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไขของคำสั่งทาง ปกครอง